

KÄYPÄ HOITO -SUOSITUKSEN IMPLEMENTOINTISUUNNITELMA: KEHITYKSELLINEN KIELIHÄIRIÖ

24.1.2019

IMPLEMENTOINNIN TAVOITTEET

- 1. Työryhmä ottaa käyttöön WHO:n ICD-11 luokitusta mukailevan termin kehityksellinen kielihäiriö (DLD, Developmental Language Disorder).** Kyseessä on häiriö, jossa lapsen kielellinen toimintakyky ei kehity iän ja muun kognitiivisen kehityksen mukaisesti. Häiriön syynä ei ole neurologinen vamma tai sairaus eikä aistitoimintojen, tunne-elämän tai ympäristötekijöiden poikkeavuus.
- 2. Puheen ja kielen kehityksen ongelmien varhaiseen tunnistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota sellaisilla lapsilla, joiden perheisiin on kasaantunut erilaisia hyvinvointia vaarantavia tai perheen sisäistä vuorovaikutusta heikentäviä tekijöitä, tai joiden käyttäytymisestä vanhemmilla tai päiväkodissa on huolta.** Neuvolassa on tärkeää tunnistaa puheen kehityksen viive 2–2,5-vuotiaalla lapsella, mikä saattaa edellyttää ylimääräisiä neuvolakontakteja.
- 3. Diagnoosi perustuu mahdollisuuksien mukaan moniammatillisen työryhmän tutkimuksiin (testitulokset ja kliininen arviointi) ja muiden hidasta puheen ja kielen kehittymistä aiheuttavien tekijöiden sulkemiseen pois.** Testituloksiin ja muihin lapsen kieltä ja kommunikaatiota koskeviin havaintoihin on aina suhtauduttava kriittisesti, ja tulosten tulkinta edellyttää hyvää perehtymistä kielihäiriöihin, arviointimenetelmiin ja niiden psykometriisiin ominaisuuksiin. Mikään yksittäinen testi tai testistö ei välttämättä havaitse kaikkia tapauksia, jossa lapsella on kehityksellinen kielihäiriö (B).
- 4. Tukitoimet lapsen arjen toimintaympäristössä aloitetaan heti, kun on herännyt epäily kielellisen kehityksen viiveestä tai poikkeavuudesta.** Eleiden, kuvien ja tukiviittomien ryhmämuotoista opetusta vanhemmille ja lähi-ihmisille suositellaan annettavaksi perusterveydenhuollossa jo siinä vaiheessa, kun on havaittu, että puheen ja kielen kehitys etenevät viiveisesti. Ohjauksen antaminen ja perusterveydenhuollossa järjestetty puheterapia ovat tärkeitä, eivätkä ne edellytä, että kehityksellisen kielihäiriön diagnoosi on jo varma.
- 5. Hyvään hoitoon kuuluvat vanhempien ohjaaminen, vanhempien ja lapsen aktiivisen osallistumisen tukeminen ja tukitoimet kodin lisäksi varhaiskasvatuksessa ja koulussa.** Varhainen huoltajien neuvonta ja ohjaus edistää riskilasten kielellisten taitojen ja käyttäytymisen suotuisaa kehitystä (A). Pienet päiväkotijoukot ja opetusryhmät ja niissä tapahtuva kielellisten taitojen harjoittelu ja AAC-keinojen (augmentive and alternative communication) käyttö ovat suositeltavia. Koulussa oleellisia ovat kielelliset ongelmat huomioiva opetus ja vuorovaikutustaitojen tukeminen. Oppimisen tuesta varhaiskasvatuksessa, koulussa ja toisen asteen koulutuksessa on tietoa suosituksen lisäaineistossa.

6. Kielihäiriöiselle lapselle laaditaan yhdessä huoltajien kanssa hoito- ja kuntoutussuunnitelma. Suunnitelmassa asetetaan realistiset, selkeät, konkreettiset ja mitattavat arjen toimintakyvyssä ja osallistumisessa näkyvät tavoitteet. Kuntoutustavoitteita määriteltäessä tulee huomioida lapsen taidot ja toimintakyvyn puutteet, kognitiiviset kyvyt, kiinnostuksen kohteet sekä perheen tarpeet, toiveet ja voimavarat. Tavoitteita arvioidaan ja muokataan kuntoutuksen edetessä.

SUOSITUKSEN SISÄLTÄMÄT IMPLEMENTOINNIN MATERIAALIT

Interaktiivinen kaavio: Nimi/lyhennetty nimi

- Lisätietoartikkeli: Kielen kehityksen keskeisiä saavutuksia
- Lisätietoartikkeli: Kielen kehityksen piirteitä, jotka antavat aiheita seurantaan tai tutkimuksiin
- Lisätietoartikkeli: Kielen kehityksen arviointimenetelmät
- Lisätietoartikkeli: Kehityksellisen kielihäiriön diagnostiset kriteerit WHO:n ja suomalaisessa ICD-10-luokituksessa
- Lisätietoartikkeli: Oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa ja koulussa
- Lisätietoartikkeli: Kehityksellinen kielihäiriö: nuoren ammatinvalinnan tuki 9. luokan syksyllä
- Papunet-verkkosivusto (<http://papunet.net/tietoa>)

ERIKSEEN TOTEUTETTAVAT IMPLEMENTOINNIN MATERIAALIT

- Luentomateriaali päivitetään
- Potilasversio

VIESTINTÄ JA NÄKYVYYS

Tiedottamiskanavat

- Duodecimin some-kanavat
- Päivitysuutinen julkaistaan Käyvän hoidon ja Duodecimin -kotisivuilla sekä Terveysportissa